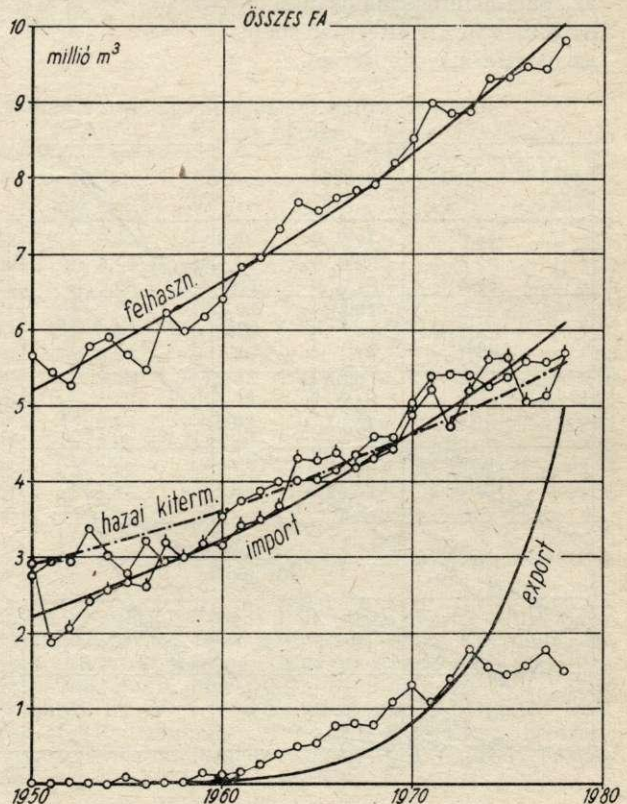


A FA ÉS FATERMÉKEK FORRÁSAINAK ÉS FELHASZNÁLÁSÁNAK VÁLTOZÁSAI (1950-1978)

DR. SALI EMIL

A fa és a fatermékek forrásaiban és felhasználásában rövidebb időszakok alatt (pl. két éven belül is) jelentős változások lehetségesek. Ez alkalommal alapvetően azokat a változásokat vizsgáltuk, amelyek 1976—1978 között következtek be. Az adatok az 1979. évi gyökeres változásokat még nem tükrözik, de tudjuk, hogy a vizsgált időszak olyan szakasz végéig terjed, amelyet követően a fa és a fatermékek forrásaiban (elsősorban az import nehézségei miatt) és — jórészt ennek következményeként — a felhasználásában is jelentős fordulat tapasztalható.

A korábbiakhoz hasonlóan — ez alkalommal 1950-től 1978-ig — számítottuk a megfelelő adatsorok trendjét. Az adatokat három ábrán, az együtthatók változását táblázatban adjuk. (A számításhoz felhasznált alapadatokat részben Halász Aladár, részben Raisky Ottó bocsátotta rendelkezésemre.)



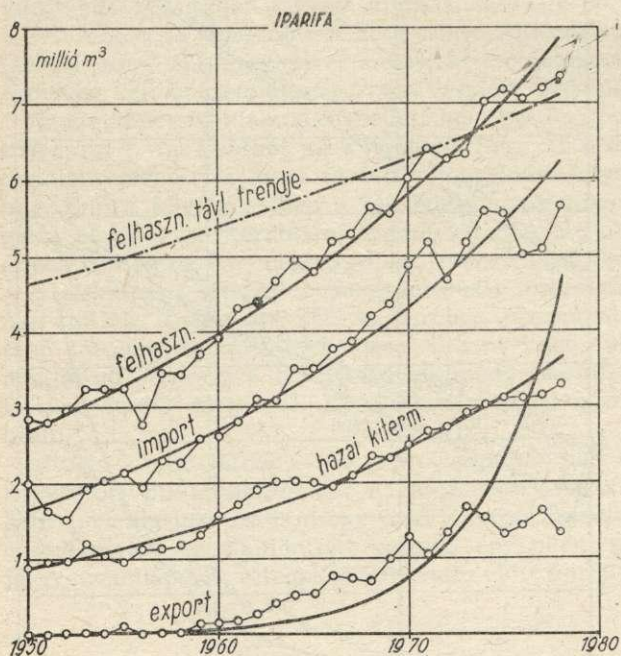
1. ábra. Az összes fa forgalma

Az 1. ábra alapján megállapítható, hogy az összes fa- és fatermékfelhasználás erősen megközelítette a 10 millió m³-t. Ezt a mennyiséget 1979-ben nem érte el, vagy éppen nem haladja meg, ennek nem az igénynövekedés mérséklődése az oka, hanem a beszerzési források beszűkülése. A hazai kitermelés 1970 óta 5 millió nettó m³ felett állandósult, s lényegében ugyanez állapítható meg az import mértékéről is. Az export trendvonala ugyan jelentősen emelkedik, de az alapadatok szerint ez is meglehetősen állandósult: az utóbbi hat évben 1,5 és 1,8 millió m³ között ingadozott.

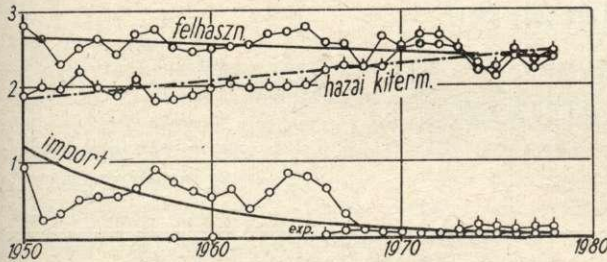
Az iparifa-felhasználás (2. ábra) 1974-től kezdve meghaladja az évi hétmillió m³-t, de növekedésének üteme csökkent. Ugyanezt állapíthatjuk meg a hazai iparifa-kitermelésről is. Az iparifa és termékei importjában jelentős hullámzások tapasztalhatók, amelyek függetlenek mind a felhasználástól, mind a hazai termeléstől. Az iparifa exportja lényegében azonos az összes faexporttal.

A tűzifa-felhasználásban (3. ábra) 1950-től igen lassú csökkenés volt tapasztalható. Az általános tüzelőgondok miatt várható, hogy ez a tendencia is véget ér, s a tűzifa-felhasználás lassú növekedésének leszünk tanúi. A hazai kitermelés növekedése jóval lassúbb volt, mint az összes fakitermelésé; az importot továbbra is a csökkenés jellemzi. Feltételezhető megfelelő fakitermelési elvek érvényesítése esetén, hogy importra a felhasználás további növekedésekor sem lesz szükség.

Táblázatunk alapján 1977—1978-ra megállapíthatók a következők:
 csökkent a növekedési ütem
 az összes fafelhasználásban,
 az iparifa-felhasználásában,
 az összes hazai kitermelésben,
 az iparifa-kitermelésben,



2. ábra. Az iparifa forgalma



a tűzifa-kitermelésben
 az összes faimportban,
 az iparifaimportban,
 az összes faexportban,
 az iparifaexportban és
 a tűzifaexportban;

nőtt a csökkenés üteme

a tűzifa-felhasználásban (egyelőre) és
 a tűzifaimportban.

Már most (e tanulmány megírásának időszakában) megállapítható, hogy az 1979. és az 1980. évek jelentős fordulatot hozhatnak az ismertetett témákban. Ezek számszerű megítélésére azonban majd pontos adatok ismeretében vállalkozhatunk.

A fa forrásainak és felhasználásának átlagos évi változási üteme

M.e.: százalék

Megnevezés	1950— 1968	1950— 1970	1950— 1972	1950— 1974	1950— 1976	1950— 1978
Összes felfelhasználás	+ 2,42	+ 2,42	+ 2,45	+ 2,41	+ 2,41	+ 2,35
iparifa-felhasználás	+ 4,09	+ 4,05	+ 4,05	+ 3,98	+ 3,99	+ 3,88
tűzifa-felhasználás	- 0,06	- 0,06	- 0,05	- 0,18	- 0,34	- 0,38
Összes hazai kitermelés	+ 2,71	+ 2,83	+ 3,03	+ 3,01	+ 2,95	+ 2,36
iparifa-kitermelés	+ 5,77	+ 5,63	+ 5,56	+ 5,49	+ 5,37	+ 5,19
tűzifa-kitermelés	+ 0,65	+ 0,91	+ 1,26	+ 1,16	+ 1,08	+ 1,03
Összes faimport	+ 4,29	+ 4,08	+ 3,95	+ 3,88	+ 3,77	+ 3,58
iparifaimport	+ 5,16	+ 5,29	+ 5,24	+ 5,19	+ 5,04	+ 4,80
tűzifaimport	- 1,93	- 6,28	- 9,03	- 10,63	- 11,29	- 11,53
Összes faexport	+ 33,37	+ 35,83	+ 33,32	+ 31,22	+ 28,67	+ 26,13
iparifaexport	+ 36,96	+ 34,62	+ 32,99	+ 30,96	+ 29,01	+ 25,95
tűzifaexport	+ 16,70	+ 21,44	+ 23,44	+ 26,02	+ 25,48	+ 24,58

A lapban megjelent tanulmányok szerzői: Bezzegh Péter üzemvezető, Pilisi Park-erdőgazdaság, Budakeszi; dr. Fischl Géza egyetemi adjunktus, ATE, Keszthely; dr. Illyés Benjamin tud. osztályvezető, ERTI, Sopron; dr. Márkus László tud. főmunkatárs, ERTI, Sopron; Mátyás Csaba tud. munkatárs, ERTI, Szombathely; Páli László erdőszaktikus, ERTI, Szombathely; ifj. Páll Miklós erdőmérnök-hallgató, EFE, Sopron; Pethő József technológus, NyFK, Szombathely; dr. Sali Emil főosztályvezető, MEM EFH, Budapest; ifj. Solymos Rezső erdőmérnök-hallgató, EFE, Sopron; Tokody Mihály csoportvezető, MEM EFH, Budapest.